

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

PATVIRTINTA

Lietuvos moksleivių sąjungos XXIX –
Neeilinės – Asamblėjos 2020 m. sausio 25 d.
nutarimu (protokolas nr. A2020/01-01)

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Lietuvos Respublikos Seimo švietimo ir mokslo komitetui

Lietuvos Respublikos Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijai

POZICIJA DĖL TRANSPORTO LENGVATŲ TAIKYMO DIENINIŲ BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ MOKINIAMS

Lietuvos moksleivių sąjunga (toliau – LMS) – vienintelė Lietuvos moksleivių interesams atstovaujanti savanoriška, pelno nesiekianti jaunimo organizacija, savo veiklą vykdanči 36 padaliniuose, kuriuose bendrai vienija daugiau nei 500 mokinių savivaldų. LMS, atliepdama dabartinę transporto lengvatų taikymo moksleiviams sistemą, susipažinusi, išanalizavusi ir įvertinusi esamą situaciją, moksleivių nuomonę šiuo klausimu, remdamasi tyrimo dėl mokinių keliavimo įpročių rezultatais bei mintimis mokinių diskusijų metu, **teikia poziciją dėl viešojo tarpmiestinio transporto 50 proc. lengvatos taikymo dieninių bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams.**

Šiuo metu lengvatos dieninių bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams, keliaujant tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais bei keleiviniais traukiniais, nėra taikomos. LMS atliko nacionalinę apklausą dėl moksleivių keliavimo įpročių (toliau – apklausa), kurioje dalyvavo 5847 5–12 klasių mokiniai iš 57 savivaldybių Lietuvoje. Išanalizavus apklausos rezultatus¹ bei LMS padalinių vykdytų vadovų klubų² metu įvertinus situaciją, išsakyta nuomonė, jog tarp mokinių yra **jaučiamas**

¹ Lietuvos moksleivių sąjunga, „Tyrimo dėl moksleivių keliavimo įpročių rezultatai“, paskelbta 2019 m. gruodžio 30 d. <https://www.moksleiviai.lt/naujienos/tyrimo-del-moksleiviu-keliavimo-iprociu-rezultatai/>

² LMS padalinių organizuojami kas mėnesiniai susitikimai su mokinių savivaldų atstovais.

poreikis 50 proc. lengvatos taikymui, keliaujant tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais bei keleiviniais traukiniais. Atkreipiamas dėmesys, jog kelionės kaina yra vienas esminių aspektų, kurie riboja mokinių, ypač iš mažesnių Lietuvos regionų, mobilumo ir saviugdų galimybes.

Analizuojant apklausos rezultatus, išsiaiškinta, jog **80 proc. atsakiusių keliauja iš gyvenamosios vietos į kitas vietas kartą per mėnesį ar dažniau, o 30 proc. iš jų naudojami tarp miestiniu transportu net kelis kartus per savaitę.** Mokiniai pateikė kelias esmines priežastis, dėl kurių naudojami tarp miestiniu transportu:

- 84 proc. mokinių įvardijo, jog naudojami tarp miestiniu transportu norėdami aplankyti, susitikti su kitoje vietovėje gyvenančiais artimaisiais, draugais, praleisti laisvalaikį.
- 30 proc. mokinių kaip vieną iš keliavimo priežasčių išskyrė dalyvavimą renginiuose, siekiant plėsti akiratį, dalyvaujant kitose vietovėse rengiamose veiklose ir / ar esant kultūrinių veiklų stygiui gyvenamajame mieste, moksleiviai vyksta į netoliese esančius miestus.
- 23 proc. mokinių atsakė, jog tarp miestiniu transportu naudojami keliaudami į vietas, kuriose vykdomos popamokinės veiklos: savanorystė, būreliai ar kt.

Remiantis apklausos rezultatais, pirmiausia galima teigti, jog keliavimas į kitus miestus yra ne tik neatsiejama mokinių kasdienybės dalis, tačiau ir daro įtaką bręstančio Lietuvos piliečio formavimuisi. Kultūrinių veiklų įvairovė prisideda prie asmeninio ugdymosi, o mokinių, kurie neturi pakankamai lėšų, pavyzdžiui, gyvenančių mažesniuose miestuose, papildomos galimybės yra varžomos. Papildoma finansinė našta didina atskirtį tarp mokinių, besimokančių skirtinguose miestuose, tad palankių galimybių visaverčiam ugdymuisi sudarymas turėtų būti laikomas ypač svarbiu.

LMS atkreipia dėmesį, jog aukštųjų mokyklų studentai, profesinių bei specializuotų mokyklų mokiniai – tokia pati socialinė grupė kaip dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai – gauna lengvatas, naudodamiesi tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais bei keleiviniais traukiniais. Pagal Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso³ 3.192¹ straipsnio 1 dalį tėvai, turintys galimybę, privalo išlaikyti savo vaikus, sulaukusius pilnametystės, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą pirmajai kvalifikacijai įgyti arba studijuoja aukštojoje

³ Lietuvos respublikos civilinis kodeksas (su pakeitimais ir papildymais), *Valstybės žinios*, 2000-09-06, Nr. 74-2262

mokykloje pagal nuolatinės studijų formos programą ir yra ne vyresni negu 24 metų. Lietuvos transporto saugos administracijos pateikiamais duomenimis, teisę įsigyti vienkartinį arba terminuotąjį vardinį važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais bilietą su 50 proc. lengvata turi aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys pagal nuolatinę arba dieninę studijų formą, bei moksleiviai, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio bei specializuotų mokyklų mokymo programas. Remiantis šia informacija bei atsižvelgiant į lengvatų taikymo mokiniams poreikį, siekiama mažinti mokinių diskriminaciją, užtikrinant tolygių sąlygų sudarymą dieninių bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams, kadangi minėtieji asmenys priklauso tai pačiai socialinei grupei ir yra švietimo sistemos dalyviai, kurie turėtų gauti tokią pat 50 proc. lengvatą naudojantis viešuoju tarp miestiniu transportu, kaip ir studentai, profesinių bei specializuotų mokyklų mokiniai.

Atsižvelgdama į 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Komisijos komunikatą⁴ globalinio atšilimo klausimu, LMS siekia **tiesiogiai prisidėti prie teigiamų pokyčių kūrimo aplinkosaugos klausimais**. 69 proc. apklaustųjų pritaria teiginiui, jog, renkantis kelionę tarp miestiniu transportu, įtaką daro aplinkos taršos aspektai. Atkreipdama dėmesį į Europos Sąjungos siekį iki 2050 m. užtikrinti neutralų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) poveikį bei globaliniu mastu vykstančius jaunimo judėjimus aplinkos taršos klausimais, skatindama teigiamų įpročių diegimą tarp mokinių, 2019 metų gegužės mėnesį LMS pasirašė deklaraciją dėl aplinkosaugos užtikrinimo Lietuvos mokyklose⁵ bei 2019–2020 m. m. vykdo metinę programą „Žalių ekologiškų mokyklų erdvė“⁶, kurios pagrindinis tikslas – skatinti moksleivių ugdymą aplinkosaugos klausimais. 72 proc. apklaustųjų kaip tarp miestinio keliavimo priemonę renkasi nuosavus automobilius. Šis keliavimo būdas yra ne tik ekonomiškai nenaudingas, bet ir itin teršia aplinką. **Suteiktos lengvatos ne tik padidintų viešojo transporto naudojimą, bet taip pat kurtų įprotį mažinti aplinkos taršą ir vartotojiškumo poreikį, kuris taip pat yra viena iš esminių aplinkos taršos problemų.**

Lietuvos moksleivių sąjunga **ragina atsižvelgti į Lietuvos mokinių interesą viešojo tarp miestinio transporto 50 proc. lengvatos mokiniams suteikimui, kuris mažintų regioninę**

⁴ European Commission, *In-depth analysis in support of the commission communication com(2018) 773* (Brussels, 2018), https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/pages/com_2018_733_analysis_in_support_en_0.pdf

⁵ Lietuvos moksleivių sąjunga, *Lietuvos moksleivių sąjungos deklaracija dėl aplinkosaugos užtikrinimo Lietuvos mokyklose* (Vilnius, 2019), https://www.moksleiviai.lt/wp-content/uploads/2020/01/Deklaracija_pasirašyta.pdf

⁶ Lietuvos moksleivių sąjunga, *Metinės veiklos programos „Žalių ekologiškų mokyklų erdvė“ aprašas* (Vilnius, 2019), <https://www.moksleiviai.lt/wp-content/uploads/2020/02/zaliu-ekologisku-mokyklu-erdve-aprasas.pdf>

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SAJUNGA

atskirtį tarp mokinių, pastarųjų diskriminaciją, lyginant su studentais bei profesinių, specializuotų mokyklų mokiniais, ir suteiktą didesnes galimybes prisidėti prie aplinkos taršos problemų sprendimo bei teigiamų įpročių formavimo tarp moksleivių.

Prezidentė

Sara Aškinytė

I. Miškinis, ignasmis@moksleiviai.lt